

nu at klynge sig til de gamle Program-punkter.

Fru Lemche er særlig misfornøjet med, at jeg bruger Ordet »Spændetrøje« om Kvindesagen. Fruen forveksler her Fortid med Fremtid. Jeg omtaler ikke, hvad Kvindesagen har været for dens Forkæmpere, men hvad den kan blive for dem, hvis de nu vil føre deres Programpunkter med over i det politiske Liv som et Særprogram.

Danske Kvinders Stilling i Samfundet blev med et Slag forandret 5. Juni dette Aar, det vi hidtil har maattet bede om, det kan vi nu lægge vor Stemme i Vægtskaalen for. Vi behøver ikke længere at tigge, vi har Vælgernes Ret til at forlange.

Med Valgretten fik danske Kvinder Nøglen til Hovedindgangen, hvorfor skal vi da stadig gaa ad Bagtrappen. Vi behøver nu ikke længere Særforeninger til at indgive Andragender til Rigsdagen eller til at nedsætte »lyttende Vagtposter«. Enhver Kvinde bør nu være en saadan Vagtpost, dobbelt lydhør, fordi hun ikke alene skal varetage sine egne Interesser, men hele Samfundets. I hvert Tilfælde maa da det Par Kvinder, som Fru Lemche har Haab om at faa i Rigsdagen, kunne paatage sig en saadan Lytteposts Stilling, saa risikerer de da ikke helt at forsvinde som »Synaale i Hølæs«.

Fru Gyrithe Lemche maa endelig ikke tro, at jeg lever i den »alvorlige Misforstaaelse«, at danske Kvinder staar paa samme politiske Udviklingstrin som danske Mænd. — Nej, langt fra, men politisk Udvikling faar vi kun ved sammen med Mændene at deltage i det politiske Arbejde der, hvor det udføres i Organisationerne, blandt Vælgerne, i Pressen og paa Rigsdagen. Selv for de i Kvindeforeningerne mest mundrappe Kvinder vil det sikkert i Begyndelsen knibe med at gøre sig gældende i de politiske Organisationer og paa Vælgermøderne, men det er dog det, der maa læres, for at man kan faa Betydning i det politiske Liv. — Det gaar nemlig i Politik som i Kortspil. Man lærer f. Eks. aldrig at blive en god Bridgespiller, hvis man stadig har un-

derlegne eller ligestillede Medspillere. Kun ved at spille sammen med overlegne, dygtige Spillere lærer man selv at spille godt.

Der er i Tidernes Løb sagt meget ondt om Politik, men dens opdragende og udviklende Indflydelse har man aldrig kunne frakende den. Den udvider Vælgernes Horisont op og giver dem social Selvtillid. Begge Dele trænger Kvinderne til for at kunne udfylde deres Plads i danske Vælgernes Rækker.

Derfor er det ikke det vigtigste for danske Kvinder, om de straks faar dette eller hint Særønske opfyldt gennem Valgretten, men at de gennem den udvikles til at føle Borgerpligt og Borgeransvar. I Øjeblikket gælder det heller ikke særlig for os om, at flere og flere af os rykker ind paa de Pladser, som Mændene hidtil har besat, men derimod, at hver Kvinde, som har sin Gerning indenfor Hjemmets 4 Mure, lærer at føle sig som Borger, føle sig og sin Gerning — Husmoderens og Opdragerens — hævet gennem danske Kvinders ny Samfundsrettighed.

Fru Lemche burde ikke mere komme med sit Udfald mod »Dansk Landsforbund for Kvinders Valgret«, hun ved nemlig lige saa godt som jeg, at den Forening hverken har eller prætenderer at have noget med Kvindesagen i Danmark at gøre. Den er en Sympathitilkendegivelse overfor de Kvinder i Udlandet, som endnu kæmper for at naa den Ret, vi fik 5. Juni d. A., og netop under de nuværende vanskelige Forhold i Udlandet er en saadan Forening paa sin Plads.

Det er meget rigtigt, at »Landsf. f. Kv. Valgret« kunde have fortsat som en upolitisk Oplysningsforening, men da Flertallet af dens Medlemmer havde og har den Opfattelse, at den bedste og sundeste politiske Oplysning faas ved Deltagelse i det offentlige Liv — gennem Avislæsning, Vælgermøder og politiske Diskussionsmøder — vilde det have været meningsløst at gøre Forsøg paa at opretholde Organisationen. Ikke mindst fordi en saadan Forening vilde rumme den samme Fare som andre Kvindeforeninger: at komme til at bin-

de for mange dygtige Kvinders Kræfter nu, da der er Brug for dem alle ved Kvindernes politiske Start.

Det bliver ingen let Sag at vække det store Kvindeflertals Interesse for det almene Vel, og i det Arbejde bør efter min Mening ingen politisk interesseret dansk Kvinde mangle.

Aalborg, Oktober 1915.

Johanne Rambusch.

Kvinderne og det politiske Arbejde.

»Som Løsgænger er man nu mere uheldig stillet end nogen Sinde«.

Hulda Petersen,
Kvindevalgret Nr. 10.

Den gængse Fremstilling af Løsgængerens Vilkaar paa Thinge og i Kredsen er forkert.

Løsgængere er absolut gunstigt stillede, selv om Partierne i nogen Maade har krænket deres Ret.

Det er f. Eks. en Retskrænkelse, naar Folkethinget udelukker Løsgængere fra Deltagelse i Udvalgsarbejde. Derved tvinges Løsgængerens til at melde sig ind i en Valggruppe for at blive Deltager i det Arbejde, Vælgerne har betroet ham. Men en saadan Fordring har ingen som helst Hjemmel i Grundloven. Naar Valgkredsen sender en Repræsentant til Deltagelse i Lovgivningsarbejdet i Henhold til Grundloven burde Folkethingets Forretningsorden ikke kunne tilintetgøre Forfatningens Hensigt.

Paragraf 8 i Folkethingets Forretningsorden aabner ganske vist en Mulighed for at Løsgængere kan »tilkal-des«, men den burde give hvert Medlem en Ret til Deltagelse i Udvalgets Arbejde. Hvad skal det blive til med Spørgsmaalet: Ret til Arbejde, som alle socialt interesserede Mennesker sysler med, naar selve Folkerepræsentationen nægter sine Medlemmer Ret til Deltagelse i Udvalgsarbejde?

Men det er sikkert ogsaa kun et Rudiment fra Rigsdagens Barndomstid. Der behøves vist ikke andet end hensigtsmæssige Ændringsforslag fra den Løsgænger, som ikke vil gaa i en Par-